

segle XVII, poeta i apassionada per la ciència, investiga la possibilitat de conèixer i explica la seva experiència en el fet de pujar graons en l'escala del coneixement, i també les seves caigudes en aquest intent de conèixer. A causa del seu gran afany d'estudiar, arribà a tenir coneixement de les troballes científiques més capdavanteres de la seva època –i prohibides per la Inquisició–, com ara les recerques del fisiòleg William Harvey exposades al llibre conegut com a *De motu cordis* sobre el descobriment de la circulació de la sang, cosa que Sor Juana expressa en els versos del seu poema.

***Càncer de mama. Testimonis i metges parlen de la malaltia* (Mi-na, 2005): malgrat ser una malaltia tan freqüent i amb un alt índex de curació, els testimonis del llibre són un exemple de lluita, no solament per recuperar la salut?**

Sí, efectivament. En aquest llibre –que per a mi va ser un tresor escriure'l– vaig poder dialogar i entrevistar, independentment del personal sanitari i de membres d'associacions, tres dones que van tenir un càncer de mama: una ballarina, una escultora i pintora, i una notària formada a Nova York. Els títols dels capítols sintetitzen les seves qualitats personals, que varen ser unes grans aliades per fer front a la malaltia i un estímul per a tothom per viure amb fortalesa i passió: Cristina Hoyos. La força de l'esperit; Esther Albar dané. La bellesa com a aliada còmplice; Carme Giménez. La llibertat, la felicitat, la salut.

En diverses entrevistes hem constatat que es diu que vostè sap escoltar, una actitud que l'ha portat a publicar diversos llibres de converses. Fruit d'una d'aquestes entrevistes –la que el 1999 va mantenir amb Rodolf Berthold– va néixer *La cançó dels deportats* (Empúries, 2006). Per què va optar per recrear-la en forma de novel·la?

Saber escoltar-se i saber escoltar els altres és essencial. Com fan moltes altres persones, vull fer aquest aprenentatge que sé que durarà tota la vida. M'apassiona fer llibres de diàlegs. Sobretot per

constatar la bondat i la potencialitat que hi ha dins de tothom, encara que de vegades puguin estar una mica amagades. Vaig tenir la gran bona sort de conèixer Rudolf Berthold, un català de pare alemany que va ser obligat a lluitar amb l'exèrcit nazi i que fou deportat a dos camps de concentració de Rússia. Volia fer un llibre de converses amb ell, però les seves explicacions tan concises no fluïen en un llibre de diàlegs. I vaig decidir fer-ne una novel·la, on he volgut harmonitzar la ficció i la realitat. No cal dir que les atrocitats i la barbàrie hi són narrades literalment. Berthold em va dir repetidament que calia difondre les històries personals de qui va viure aquell horror per tal que les generacions futures puguin conèixer allò que va passar i es pugui transformar la capacitat humana de fer el mal. L'amor i l'amistat que sorgia als camps i que m'expressà Berthold són un cant a la vida i a la capacitat humana de fer el bé.

El *metge d'Atenes* (Moll, 2011) comença amb un aforisme d'Hipòcrates. En aquesta obra s'uneixen la filosofia i la medicina. És una apassionada d'aquestes disciplines? Sí, és ben cert que la filosofia i la història de la medicina m'apassionen. I en la novel·la *El metge d'Atenes* s'uneixen la passió per la filosofia de la Grècia Clàssica i pel naixement de la medicina a Occident, amb Hipòcrates i l'Escola de Cos. Va ser un goig i una meravella fer aquest llibre. Cada part de l'aforisme hipocràtic dona nom i contingut a un capítol d'aquest llibre sobre la vida d'Alexandre, metge d'Atenes que té el privilegi d'estudiar a l'Escola de Cos i de viure en aquell segle V abans de Crist, tan potent i esplendorós per a la cultura de diferents parts del món i, concretament, per a la Grècia Clàssica. L'aforisme diu: "La vida és breu, l'ocasió és fugissera, l'experiment arriscat, el judici és difícil, l'Art és llarga."

Fruit de les converses sobre el sentit de la vida que va mantenir amb el doctor Moisès Broggi, *La necessitat de ser útil* (Edicions 62, 2012) recull unes reflexions sobre com viure en plenitud. Cap

a on hem d'enfocar els nostres pensaments?

La necessitat de ser útil és el títol del llibre que vàrem fer amb l'admirat i estimat doctor Moisès Broggi. Feia molts anys que el doctor Broggi i jo ens coneixíem, des dels inicis del Museu d'Història de la Medicina a Catalunya, dirigit pel professor Felip Cid. Amb el doctor Moisès Broggi ja havíem treballat, anys enrere, en un altre llibre titulat *Guarir. L'aventura de la salut*, aquest llibre, però, compta també amb converses amb tres metges més: Màrius Morlans, Joan Obiols i Manuel Corachan. El doctor Broggi és un dels grans valors que ha tingut i que té Catalunya, tan ocupat en la pau. Va fundar, junt amb altres metges, l'Associació Internacional de Metges per a la Prevenció de la Guerra Nuclear, a qui varen atorgar el premi Nobel de la pau l'any 1985. Un pensament del doctor Broggi a l'inici de *La necessitat de ser útil* ens dona una clau mestra per saber dirigir el nostre pensament i acció. "He pogut comprovar que en el món hi ha molt dolor i sofriment que cal mirar de combatre en tot i tant com sigui possible". Es tracta de potenciar en la nostra ment el desig que els altres estiguin bé, tan bé com desitgem estar-ho nosaltres i fer tot allò que estigui a les nostres mans per aconseguir-ho.

Des del primer moment, em va impactar l'alegria serena del doctor Broggi. Pensant en ell i en el que jo he experimentat diria que conèixer i observar la pròpia ment, el respecte i afecte vers un mateix i vers els altres és fonamental per arribar a la serenitat i a la pau interior. En això hi ha inclòs l'intent de superar l'egoisme i l'agressivitat cap a un mateix, cap a les altres persones i vers els altres éssers vivents i tota forma de vida que comparteix amb nosaltres el planeta Terra, com deia el doctor Broggi.

El relat de la vida del lama Thubten Wangchen és fascinant. El llibre *Lluny del Tibet* (Viena Edicions, 2018, i *Lejos del Tibet*, Kairós 2018) ens endinsa en els durs efectes de la invasió xinesa del Tibet i és una invitació a aprofundir en alguns aspectes de la filosofia i el budisme. Què la va motivar a escriure aquest llibre?